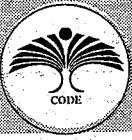

Boko 154 nan - songo d. 21
1998 SAN - UTIKALO

jeckabaara

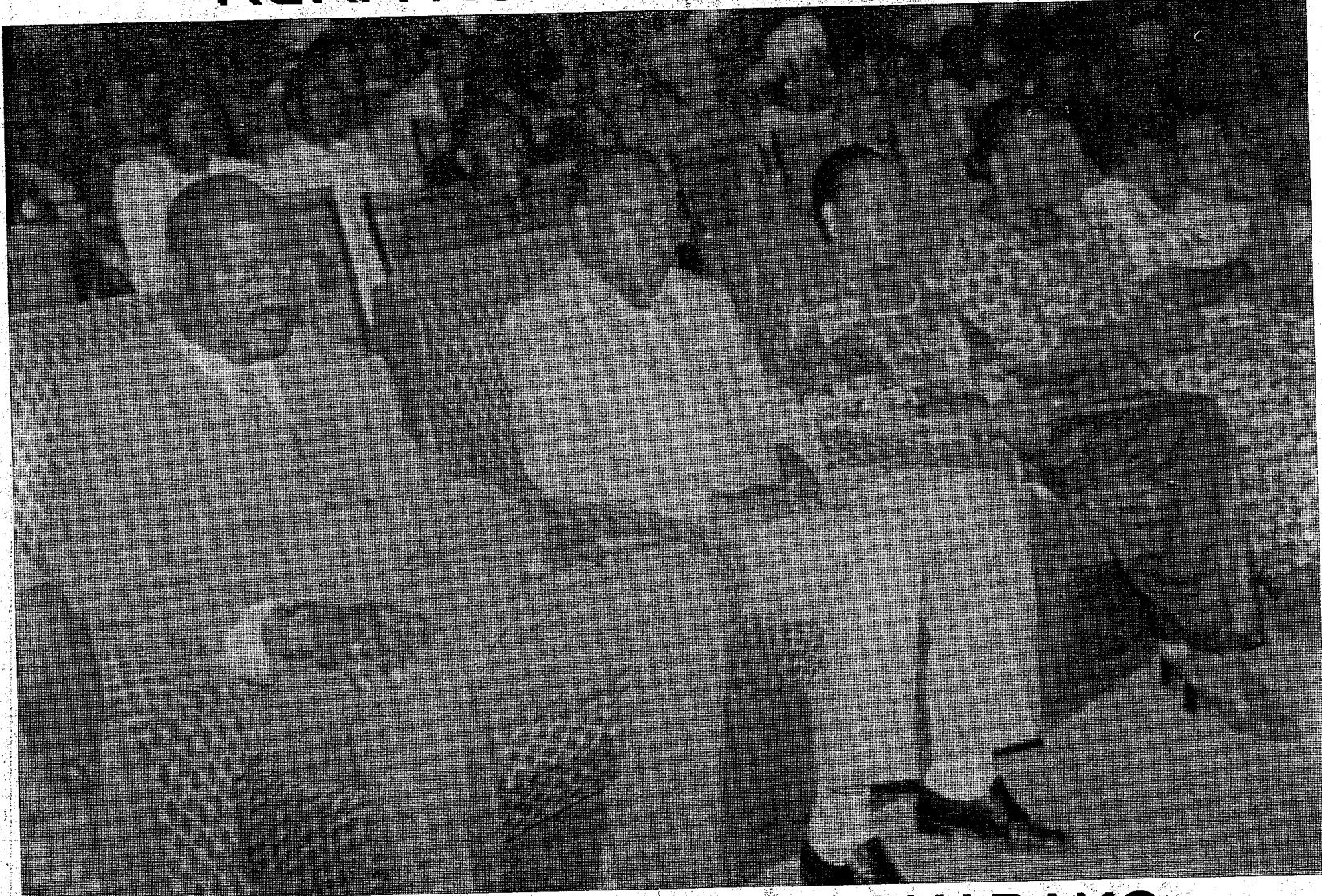
Cikela ceman n'a musoman kunnafonisében

a be bo kalo o kalo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

KOORI TOGOLA JENAJEW SEBEKORO
KERA KUCALA CMDT LA

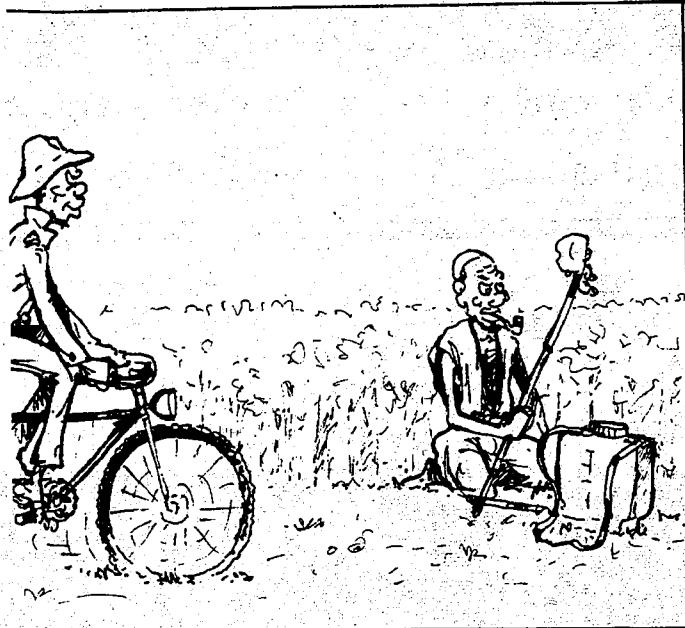
NE 4-5

SUMAWORO KANTE YE KABAKO
TAN NI FILA KE

NE 10-11-12

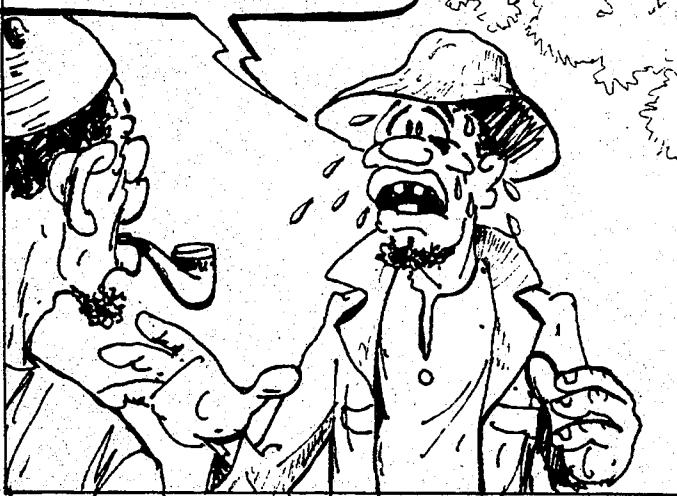
SEBEN DILANBAGA = MAMADU LAREKA SISE.
JEGEN LABENBAGA = NUHUN MADANI TRWELE KO BANUN
BAPELEMABAGA = TUMANI KALAM SIDIBE

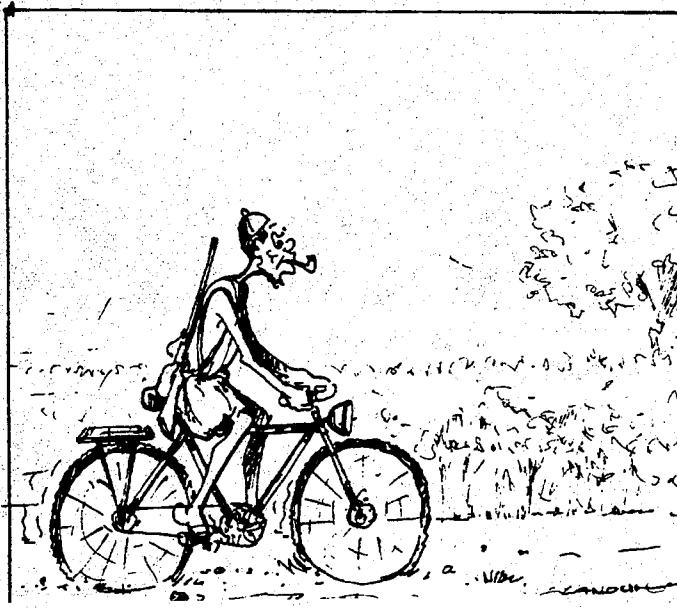
I YE FURA IN SAN JON DE FE? A MAJI. AWA BONSON.
FURA DE DON, MIN TE SE KA HALI SOSO KELEN FRGA,
HALI N'I Y'A SANKISESUURU.

N YE FURA IN SAN MARAKAKUNGO DOGO LA
JURAKENIN ADAMA DE FE, MIN BE TO KA BO
BRMKO KANA DOGO LA.

KANA BAGAJI SAN DOGO LA BELEN. MARBLANKOLONW
BENA FURAJUGUN DE FEERE AN MA MIN B'AN KA
ADAMA DENYA TIJE, NI
TIJENIFENW SICAYAYE,
ANI SJORJ NAGASILI ANI
KOJRI KALITE TIJENI...
N MAKONJ. NBC TAA JU
LAKENIN IN LATE MARA
KAKUNGO.

KALO LADILIKAN

Sene ye baara ye, min banbannen don nedon kan. Kunfebaarat. Odekanma, cikelakolidenw lasigira senekelaw koro, u demenni, n'u bilasirali an'u ladili kanma. Cikelaw fana ka kan k'olu demen o sigikun o ka nesoroli la. Do be do don, do t'o don. Mogo bee ni ka sababu don, awa sababu bee fana n'a boyoro don. An k'an yere demen n'an demenbagaw demenni ye, n'o kera an be wasa.

*Sine Kulibali
Cikela jolen ka bo Kolokani,
kin 3n na*

POLITIKKO TAABOLO

An be don min na i ko bi, ko bee nemajolen be politikko siratge la. O ye Alataanukoba ye. Nka, walasa o nemajo k'an wasa, a ka kan politikimogow (nemaaw ni tondenw) k'u banbanben ni nogonkanu ani fasokanubaarawla. N'okera, an bee n'a fo ko taare Maliba !

Tumani Yalam Sidibe

Musow joyoro fasojoyo baaraw la

Musow joyoro ka bon faso joli baara la.

A folo : N'i y'a men ko den, muso de be den di walima k'a bugun.

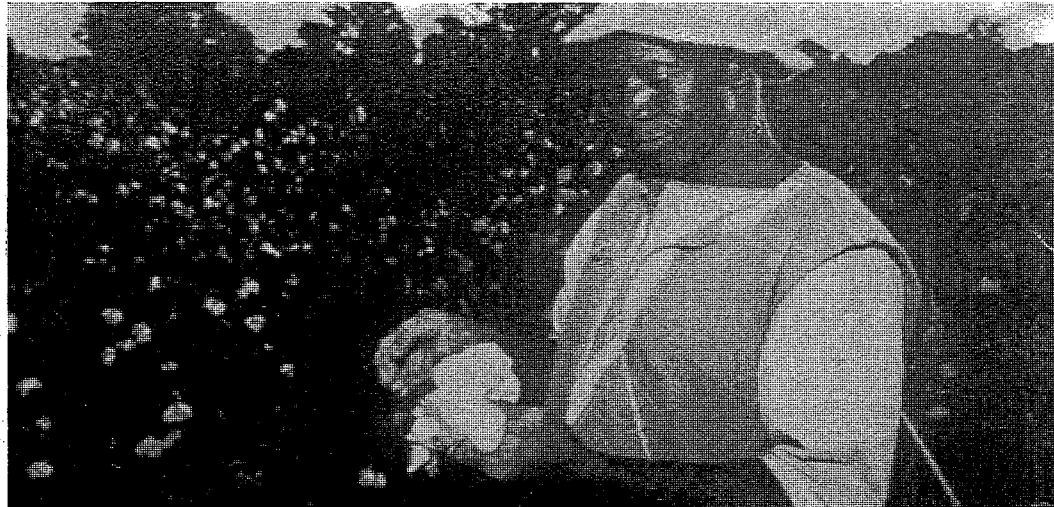
Ni ce kelen ni muso kelen furula nogon ma, den tan be se ka wolo o je kono. Sokobaaraw fana kekojuman baju be musow de la. N'i y'a men ko adamaden cayara, a ju ye denwolo de ye. Ce kelen be se ka sa ka den tan walima den tan ni duuru to a k'o. o sababu be bo musow de la. Du temennen kofe, an be se k'a fo ko musow joyoro ka bon hali dije yere taabolo lasabatili la. Ka d'a kan, i mana masake omasake komen, o bee bora muso de la. N'i ye duguba o duguba ye, o ju bora musow de la. N'i yeduba oduba ye, osababuyemusow de ye. O kanma musow joyoro ka bon faso joli la haali.

Musow de ka waleya ketaw be ben lanati ani k'a sabati du kono ; dugu kono ani jamana kono. Sinjima ce fila ka ben te fo musow ka wale ko.

fen min y'an ka cikeduguw kono na ye, bee b'a don k'olu sabatili dulonnen don musow ka kewale de la u jogo kono : j'on de be wele ko gadonmuso ? Muso ke ! J'on de be wuli bee ne ani ka da bee kofe, k'o sababu ke dukonbaaraw kecogo juman ye ? Musow don deresi ! Awa, o gadonsisi n'o baara kalawulu bee kono, j'on de be taa dumuni majo foro kono, ani ka daba ta k'i biri waa kono ka sodenw to dumuni na jiri koro ? O ye musow de ye. Nin ye musow joyoro sigabonasirannin dow doronpe de ye. Muso ye fenba ye. N'ale tun ma ke yen, dije fana tun te bo kari la ka nteneen soro.

Mamuru Dunbiya

Nata

Nata ye fen ye min kunkankuma te se ka fo ka ban. Nata folo ye dije nenamaya yere de ye. Ka d'a kan adamaden b'a ka dije nenamaya bee ke nata de kono. Maaya baara bee be ke walasa ka nimisiwasa soro walima ka jumanfan soro.

N'i y'a men konata, oyetiminandiya kottigebali de ko ye dineso. Dije te ke nata ko. Awa fen o fen b'a kono, o ye

nata siratige doye : diine, balo, keneya, furu, baara, maasebeya, adamadenya ...

Nka, n'an ye kolosili ke, an b'a ye ko jit se ka sigi kaburu kono adaba. Ode b'a jira ko adamaden fana nata te fa abada.

Mamuru Dunbiya
Zafukuntigi ka bo Sikoroni
(Bamako)

Koɔri tɔgɔlaŋenaje min kera kucala mækalo tile fɔlɔ 1998 san

1. Nεbilə

Koɔrisene daminena malikɔnɔkabini san 1952 waatiw. K'a ta o don na, fo ka se sisana, san o san, do bɛ fara koɔri sɔrɔta kan. O kera sababu ye fo mali kera farafinna tilebinjanfan koɔrisene nana ye. O de y'a to jamana nɛmɔgɔw ye yamaruya di CMDT ma, a ka koɔri tɔgɔlaŋenaje je ke ninan, ka d'a kan jamana ye koɔri min sɔrɔ ninan a ka ca ni tɔni baa 500 ye. CMDT mara 6 bɛe y'i ta nanaje ke. An fe yan kucala, koɔri tɔgɔlaseli kera mækalo tile fɔlɔ. O don fana ye mali baarakelaw tɔgɔladonba ye.

Nin nɛnajεba nɛmɔgɔya tun bɛ mogɔ min bolo, o tun ye masinw, bolola baarakelaw ani jagokelaw ka minisiri ye, n'o ye an balemamuso Fatu Hayidara ye.

2. Koɔri tɔgɔlaŋenaje kɛkun ye mun ye ?

bɛe b'a dɔn ko koɔrisene kera sababu ye ka mali yɔrɔ caman yiriwa. Nin nɛnajε in labenna mali fangabolo mogow fe walasa ka koɔrisenelaw ladiya ani k'a jini u fe, u k'u cesiri koɔrisene, nɔsene, kabasene, baganmara ani balikukalan fe. Nin wale ninnu bɛ ke sababu ye ka jamana ka sɔrɔ caya.

Kucala, jekulu minnu sigira labenni kama nɛnajε hukumu kɔnɔ

olu file nin ye :

1. Jekulu min ka baara nɛsinnen don musakakow ma

2. Dunanw bisimila jekuluba

3. Bolifenko, mogow laseli kene kan ani minenw kɔlɔsili jekulu

4. Nɛnajε ani farikoloŋenaje jekulu

5. Kunnafoni ani lagabuli jekulu

A kɔlɔsira ko jekulu ninnu bɛe tun bɛ baarakε nɔgɔn fe walasa nɛnajε ka se ka laben ka mogow nimisiwasa.

Kucalakaw bɛe ye koɔri tɔgɔlaŋenaje in k'u ka seli ye

3. Nɛnajεw kɛcogo file

juma sɔgomadafɛ, mækalo tile fɔlɔ, tuma min na ni nɛnajε kene fara jama na i n'a fo dakɔnɔnañin, mogɔ fɔlɔ min ye kuma ta ka mogow bisimila, o kera kucala kubeda nɛmɔgo ye, n'o ye an balemakε. Isa Cemá jara ye.

A ka kuma kɔnɔ, a ye fatu Hayidara n'a nɔfɛjama bisimila. A ye foli lase Sikasomara nɛmɔgɔanikita, ni Yoroso kubedaw nɛmɔgɔwma, ka fara depitew ni kucala n'a lamini sɛnskelaw bɛe kan. A ko tijε don koɔri tɔgɔlaŋenaje labenna CMDT fe, nka ale ni sɛnskelaw, ani baganmaralaw de ta ye kene ye. Bawo koɔrisene nafa ka bon kucala mara yiriwali la. Kucala mara kɔnɔ, nisongɔbɛe sarala, dunkafa sabatilen don dugu caman na. An balimakε Cemá Jara k'a tɛ se ka baabu bila n'a ma foliバンバン lase kucala kubeda baarakelaw bɛe ma, Mali baarakelaw ka tonba tɔgɔla, bawo bɛe b'a don ko mækalo tile fɔlɔ ye dijɛn seleke naani baarakelaw tɔgɔladon ye.

Mogɔ filanan min ye kuma ta, o kera kucala CMDT mara nɛmɔgo ye, n'o ye

an balimakε Usmani Zakariya Tarawele ye. Foli tɛmelen kɔnɔ nɛmɔgo y'a yira a ka kuma kɔnɔ ko koɔri min sɔrɔla ninan, malit tun ma deli k'a nɔgɔn sɔrɔ : fen b'a tɔni 500 000 kan. Kucala mara kelen ye toni 144 000 sɔrɔ. Kuma kɔnɔ, nɛmɔgo ye kunnafoni caman di mogow ma san 1997/1998 kan.

Kucala mara kɔnɔ dugu 810 labennen don ka ke duguyiriwatɔn wye (AV). O duguyiriwatɔn tilalen don fana kafoyiriwatɔn 82 cε.

Cikeda 41031 de bɛ koɔri sene. Warimara hukumu kɔnɔ, mogɔ 22066 ka wari bɛ mara la kafojigine 28 la. Kucala mara kɔnɔ bi, musow bɛ se mogɔ 3785 ma. Wari maralen min bɛ kafojigine 28 kɔnɔ a bɛ sefa d. 173 120 800 bɔ. Kafow ye juru min don ninan o bɛ taa sefa wari d. 218 716 000 la.

Kabini san 1992 CMDT ye cakeda dɔsigi sen kan min bɛ duguyiriwatɔn demen k'u ka nafolow labaara jelenya la.

Sene hukumu kɔnɔ Kunnafoni dɔw file (san 1997/1998)

(A ye katimu laje nɛ 5 kan)

Senefenw	tarihakesenelen	Soromume(toni)	tarikelensoro (kilo)
Koori	151838	144000	948
No	217630	213721	982
Kaba	41141	73562	1788
Malo	3738	4630	1739

Kucala CMDT nemogoba da sera senefen werew ma minnu nafa ka bon baganmara hukumu kono. A ye kunnafoni min di o file :

misiw be 418690 nogon bo saga ni baw 326025 faliw 34319 sow 879 lew be se 14755 ma sew ka ca ni 750362 ye Sannifeere hukumu kono koori senye wari min ladon Kucala mara kono ninan a be se sefa miliyari 25 ani miliyon 200 ma. Juru donnen tun ye miliyari 10 ani miliyon 500 ye. Dogolabaara sara ani tomasegin min dira o be miliyari 5 ani 400 bo.

Juru mumé tun ye 10 500 000 000 ye

- Kucala CMDT nemogo ka kuma kono, a yirala ka fo ko ponpekolo 662 de senna ka laben, tilejaponpe ye 11 ye. U dilanni kama, mog 33 kalanna.

- Sigidaw lakanani ani dugukolonon kunbenba raw hukumu kono, kabakurusira metere 1200 be sorodugu

kelen kelen bee la, jirikenesinsan be taa metere 400 la.

Jiriturulen be 870 bo; gakulujanaw, tasumakunbensirabaw, werjanaw ani nogodingenw be soroduguw bee la.

- cikeminenw kunnafoni file :

- Cikemisiw ye 142144 ye
- cikemasinw ye 85 ye
- saridaba ye 5557 ye
- dabajana ye 44800 ye
- dannikemasin ye 25970 ye
- wotoro ye 35893 ye
- Koerifuraképonpe be 32000 bo.

- Kucala mara kono, izini 5 de be koori wurusi. NI ala sonna, izini 6 nan bena jo Bila.

- Siradilan hukumu kono, nemogo y'a jira a ka kuma kono ko san 3 temennen kono, Makoci ye kilometere 3206 laben.

An balemake Usmani Zakariya Tarawele ka kuma laban kera foli ye ka jesin kucala Makoci baarakela bee ma. A k'a be senekelaw bee fo. Ala ka san nataw ji ani sorow caya.

Mogo sabana min ye kuma ta, o

kera an balema muso Fatu Hayidara ye, o min ye izinikow, bololabaaraketaw ani jagokelaw ka minisiri ye. A ka kuma kono, a y'a jira ko koori toni baa 500 soroli ni nenaje ka kan. A ko ni Kucala mara ye toni baa 144 soro, o ma bali a la, bawo a be fo ko kucala ye koori faaba ye Mali kono. Dow ko "sanu jema" faaba. A ye foli lase Makoci baarakela bee ma ; ka foli lase senekelaw bee ma. An balemasuso Fatu k'a nisondiyara k'o sababu ke Makoci nemogo y'a fo a ka manfila ko muso jekulu 335 cesirilen don yiriwali baaraw fe (sen, nakosene, bagantulokafeere, balikukan) muso kalanden jolen 638 be se k'u yere nanabo. O la, a ye foli ke ka jesin musow ma. Minisiri y'a jira a ka kuma kono, ko koorisene kera sababu ye ke jago. bololabaaraw ani bolima fenw yiriwa Kucala mara kono. A y'a jira fana ko Kucala ye Maliduguba filanan ye min ka izini ni bolimafenw ka ca. Fatu Hayidara ka kuma laban sinsinna min kan o ye ko ninan soru kan'a to an k'an hakili bo geleyaw ko. Senekelaw fara CMDT baarakelaw kan, an k'an bolo di nogon ma walasa fura ka soru geleyaw la.

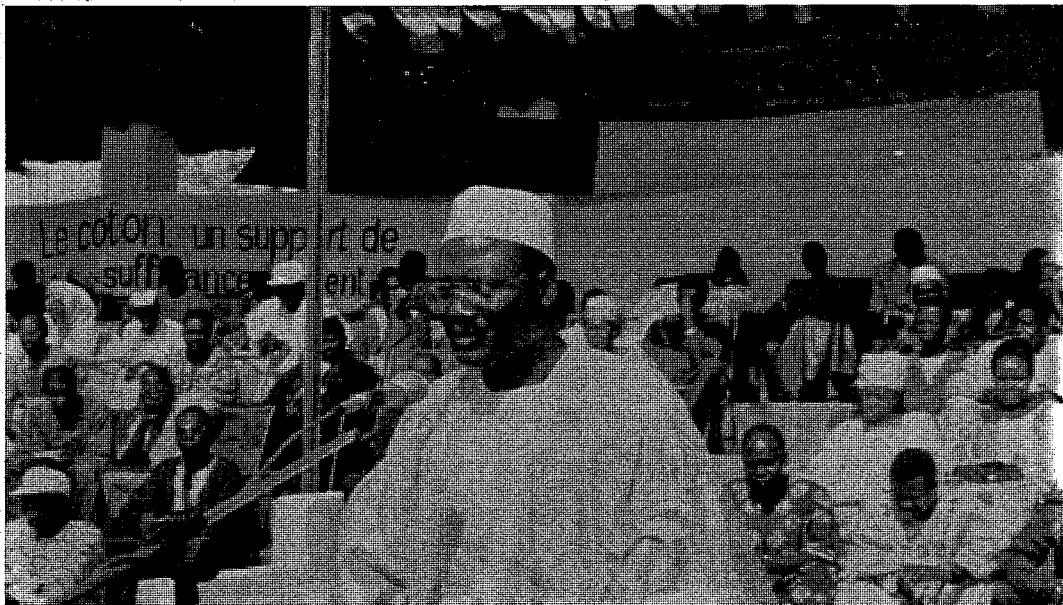
Nenaje hukumu kono senekela dow, musojekulu dow ani CMDT baarakela dow ye lajalifen soru.

- Sefawari 10 000 ani buremunogo bore 20 dira senekela mog 70 kelen kelen bee ma.

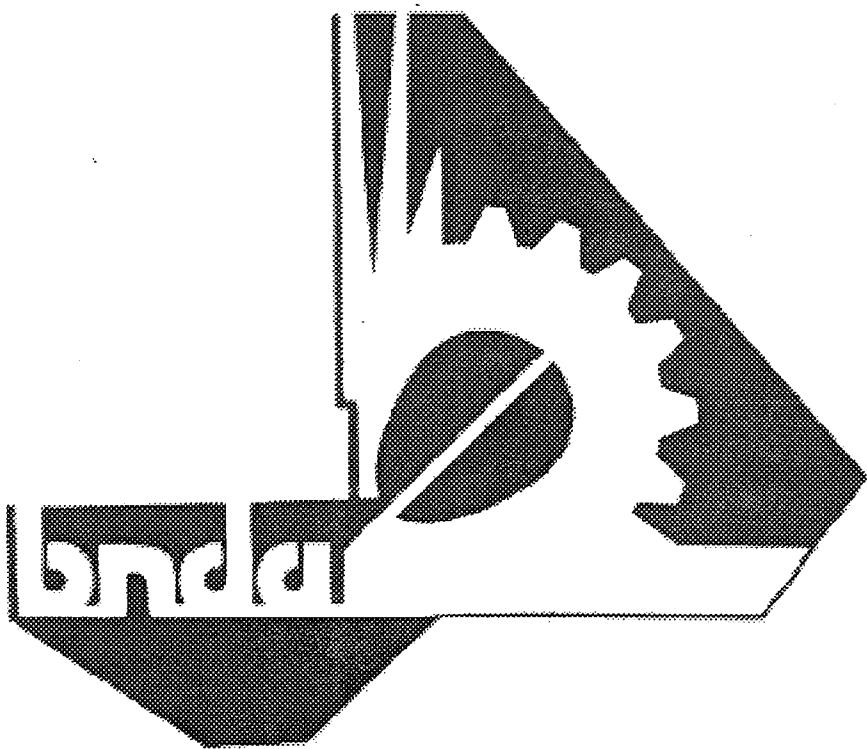
- musojekulu 6 ye lajalifen soru, jekulu kelen kelen bee ye sefawari 20 000, buremunogo bore 20 ani nchouhogo bore 20 soru.

- CMDT baarakela kunda, mog 20 ye lajalifen soru. Baarakela kelen kelen sefawari 10 000 ani walenumandonsseben soru. Dow ye jala soru lajalifew dilen ko, "defile" daminen. An balima togodalamusow bora k'u ka kalanke sebenw ani ka saga tulolenwjira mogow la, u k'a don ku cesirilen don yiriwali baaraw fe. O kofe, izini 4 baarakelaw bora ka koori wurusilen jira jama na. U

(A to be ne 8nan na)

Kucala CMDT mara nemogoba Usmani Zakariya Trawele

**"BNDA"
MALI SENEKELAW
KA SORO YIRIWALI
WARIBON
NEMOGOYASOBA**

**KOORISENE JAMANA JURU
DONCOGO KURAW**

Dantigélikan : Mali senekelaw ka soró yiriwali waribon, n'o ye «BNDA» ye, a ce ni cikélaw ni cikejekuluw ce ka sani. A tulo majolen don u ka kumaw f'e ani fana a be a ka baarakébolo bén u makow jenéni ma. O de koson, juru doncogo kuraw sigira sen kan a f'e k'a damine 1998 san zanwuyekalo la. Ka da waribon ka jateminew kan ani a jenogonw ka lajniniw kan, yelema ninnu donna juru doncogo la :

- minenw sanni nebila seereyasében binna ka bo jurunisében na. Nka AWE ka lajeba de be minen santanwsongo sanfeda dansigi.

- k'abo Koorisene Yiriwali Baarada (CMDT) ka nogguru donnenn na, waribon te wari sara feerekélaw si ye mögo no na tugun. O koro ye ko juru nininen labilali be ke Awewye de ka konte gansanw na.

«BNDA» nemogoyasoba b'a jini a jenogon kelen-kelen f'e, ani cikejekuluw f'e, u mana fili walima a mana fen o fen kolozi, a fili walima a nanbara mana bo yoro o yoro, u ka fili walima a nanbara in labo teliya la o yorónin kelen na, walasa waribon ka baaraw be ke cikedugulamögow sago ye.

1. JURUDON SEBENW LAJELI

1.1. Jurunisében labenni
Awew ka jurunisébenw te laje ka soró Lajeba ma son baara ketaw n'u juruw tali ma. Min ye juruw ye, Awe be minnu tila dugu jurutalaw ni joggon ce, fo Lajeba ka je ni jurutala kelen-kelen tögo ye.

Tönsigisében be bo Lajeba tönsigi kono. Awe nemogow ka se Awe mögow ma minnu be tönsigi kene kan, olu be u bolono bila a la. Cikélaw lafasaliton nemogoyekulu (Sikowu) ni CMDT baarakela, koorilakoliden be a taamsiyen k'u be a ko kalama.

Lajeba be nin dantigeliw ke jurunisében kono :

* juru ninikunw,
 * jurutalaw tōgōw,
 * Lajeba sōnna minen santa
 minnu ma, olu sōngō sanfeda,
 * minen nininenw hake,
 - juru wērew lakodōnni (hake,
 saracogo). Awe bē a ka juruw
 lakodōn cogo min, juruninina
 kelen-kelen fana ka juru wērew
 bē lakodōn.

Minenw sanni nēbila seereyaseben te don jurunisēben kōnō tugun

1.2. Jurunisēben lajeli :
 Juru sōrōli bē bō Awe ni jurutala
 kelen-kelen ka se la, se min bē u
 ye ka juru sara (kēne sēneta hake
 sēgesēgeli, kēne sōrōw, sōrō
 mume, wari sōrōta). Wari min bē
 ke ka juru sara ani wari sōrōta
 mume bē sanga nōgōn ma.
 Kērenkērennenya la, juru
 saracogo nasira la, ka nōgojuru
 senbō a la, juru tōw mana fara
 nōgōn kan, o man kan ka temen
 Awe walima cikela jurutala kelen-
 kelen ka wari sōrōta 35% kan, n'ō
 ye kēme o kēme dōrōme 35 ye.
 Wari sōrōta ye hake ye min bē to
 ni nōgojuru sarata bōra warisōrōlen
 mume na.

2. JURU DONKANW

2.1. Cikēminenjuruw :

- kuntaala : san 4
- nāniyajirawari cikēminen folō
 la : foyi

- nāniyajirawari juru tōw la :
 (cikēminendafa, numuw ka
 kurandimotériw, jisamapōne
 moterimaw...) dugumada hake ye
 10% ye, kēme o kēme dōrōme 10
 warijē.

- jigiyaw : Awe mōgōw kan dili ani
 koɔrisōngō bilali waribon na.

2.2. Makonēminen wērew

«BNDA» bē magonēminen wērew
 don Mali woroduguyanfan mara
 sēnekēlaw la ka dan a yēre ka se
 bēre la a ka bolodaliw nasira la.

- kuntaala :

* kuntaala surun : san 2 ye
 sanfeda ye (jabaranin, arajo,
 firizidéri, mankankōrōtalan, fēn
 wērew...)

* kuntaala mankan : san 4 ye
 sanfeda ye (sojōminenw, mobileti ni
 moto, nēgesinsan, ...);

- nāniyajirawari : juru mume 30%,
 kēme o kēme dōrōme 30 ;

- jigiyaw : Awe mōgōw kan dili ani
 koɔrisōngō bilali waribon na
 («BNDA»).

3. WARI LABILALI

«BNDA», Mali Sēnekēlawka Sōrō
 Yiriwali Waribon te minenw sōngō
 sara u feerebagaw ye tugun k'a bō
 «CMDT» ka nōgojurula. Minen sanni
 seereyaseben diyagoyalent te tugun
 wari labila waati la. Sisan, «BNDA»
 bē juru nininen wari labila Awe yēre
 de ka konte gansan kōnō. Wari te se
 ka labila tugun k'a sōrō Awe mōgō

saba (a dōgōyalen y'o ye) m'u
 bolonc bila, warilabilasēben na,
 min misali file : An sōnna «BNDA»
 ka sefawari dōrōme..... sara juru
 N°..... la ka a bila Awe ka
 konte gansan N°..... kōnō. Ka a
 damine bi la, nin misali bē sōrō
 bēnkansēben bēsē kōkan. AWE ka
 cidenwyērē bolobē minentigisara,
 saracogo min ka di u ye
 (warimugu, ka wariyelēma kontew
 ni nōgōn ce walima sēki).

Awew ka kan ka minen sannen
 seereyaseben lase «BNDA» ma,
 a ka u mara u ka bankilasēbenw
 na.

Ni wale ninnu ma labato Awe
 min fē, «BNDA» te juru wēre don
 o la tugun.

Awew k'a dōn k'u ka kan ka
 ciden naani sugandi walasa olu
 ka Awe joyōrō fa «BNDA» la.

**JURUJINISEBEN TE TAA
 SEBEN MINNU KO**

- lajinisēben sēbennēn bolo la :

- dugu lajeba tōnsigisēben,
 lajeba min ye lajinisēben
 yamaruya ;

- Awe kunnafonisēben ka
 pereperelatige ke ka nēsin a ka
 biro mōgōn'a ka baara kelenwani
 a ka sōrō temennenw ma ;

- Awe ka forobakandisēben ;
 - kandisēben wēre in bē awe ka
 nafolo sōrōta bilali yamaruya
 waribon na.

y'u kali ko koori fən o fən mana soro kucala mara kono, u b'a bee wurusi. Koordinimobiliv, Sirabadilan masinw temeto y'u munumunu, k'u yere jira jama na. Defile labanna ni cikemasinw ni cikeminew jirali ye.

Wulafe, nənajé kuncera ni ntolatan ye. Ntolatan jekulu min be Bamako ko : segedenw (Engilow) ani kucala balontan jekulu bilala nəgon na. Si ma se si la (O ani o) U kelen kelen bee ye balonw, balontanfiniw, samaraw ani

wari 20 000 soro.

Kuma laban na, an b'a fo ko kucala kooritogolajeneje kera bonya nikarama kono. Nənajé kene fara jama na kosebe.

An balema senekelaw nana ka caya, ce fara muso kan. Kucala, bila ani Yoroso depitew bee tun be kene kan, ka fara Sikaso mara nəmogow ni kucala, yoroso ani bila kubeda nəmogow bee kan. Bee nisondiyara. A k'an ben a nəgon were ma.

Bamananya te kolankolon ye

Dijesigidalilu were te saraka gelən k'o. O de kanma, bamananna jujon n'a kolaban bee sinsinnen don saraka de kan. Saraka te dese fosila fosatumase. Awa, kunkow ka gelən ni nəgon ye cogo min na, saraka botaw fana ka girin ni nəgon ye o cogo kelen na. Bamananna saraka fofo ye susonji sumalen ye. Awa dankun t'a la. Ni woro be mako caman ne, joli wulen fana wajibiyalen don kunko caman na (sejoli, sagajoli, misijoli...)

Nka, nin saraka bee kunmafalen ye hakili toli de y'an ka sukorow la. An k'an taasi bila ka taa olu ma waati ni waati, an ka dijenatige kono, ni

woroninw sarakali ye u togo la, ni warimisenninw sarakali y'u togo la, ni degeminenninw anisumanminenninw sarakali y'u togo la; ni bato yere keli y'u togo la. N'an banbanna o kan, an te malo an ka dijenatige kono abada. Juguw b'an makono koloñjugu caman konobinkanma, antenatemen okoloñw yere fanfe, sankoka bin ukono. Saraka te dese ko la. Nka wulitumadon de nəgon te de. Ki sigika geleya banbanni makono, k'i be soro ka ko ke ko ye, a de ka gelən.

Bilisi Nkoni Banba
Furabola ka bo Kolonjeba mara la

Səbenjekulu kuntigi ka kalo hakilijagabc

Utikalo kera danmakalo ye an ka jamana sariyako n'a kiiriko taabolo la. Tuma do Kolonjebakaw (donsow) ye tanga bee b'u ka kiiritigela kan, n'o farilankolon laboli ye bolonfe. Tuma were o kelen kofe, Doyila sennakolontaama diine bolofara tigilamogo dəwfana ye dankari k'u ka kiiritigela nin na, k'a ka denbaya bila balana-firiyasokono.

Nin walew bee mogo kelenw kan, nk'u majamu te kelen ye. O b'a jira ko an ka jamana kiiritigelaw ni jamanadenw cesira la, do be fo l'a ye, nka do be fo l'a celakaw fana ye. Ni Doyila kiiritigela Umar Ba ka nin kenekaraba ka kan ka nangi fo nangicogo jugu kordan, Kolonjeba kiiritigela Mohamedun Sise fana ni ladili ka kan.

U ko...

Masakew bonya n'a ta o ta, u n'an bee ye kelen ye.

"Moliyeri" wa ? "Korineri" wa ? N'ta don belen, n hakili te fosi la... N be fen kelen min don - n'o dun ye tige wulibali ye, in'a fo bi bora kumu na cogo min - o de ye ko fanga b'a tigi lase yeregen bərebəre de ma : "k'a fo i yere ma ko aw ni su, ka soro tile be kunce". O yoro de la sa, adamaden be juguya i n'a fo suruku sunto.

(Moliyeri ni Korineri ye gafesebennabaw de ye).

Masa Makan Jabate
Bayelemabaga : Tuya Sidi

Kantanya te ce si joko numanye. Awa, ce sit'i to bolo numan kank'a fo. Nka "n foni n ka tige fo, o ye horonkan ye deresi".

Binaaba Kulibali
Jənkoloni kelemasa do

Ni fijebar cira, bee bolo b'i kunnadoni de la de, nk'a tafanga sabatili ye jigiko ye. Maa jigintan te dije diyabo.

Dusuba Trawele
Keleyadugu naaramuso

Mogojugu dajugu okonokumajugu lamenfen ye tulojugu de ye.

Ngolo Jara
Segu Daa mōke

Kosafekunnafonni

Kominikura 682 merisigi kalafili minnu tun bolodara ka ben 1998 san nowanburukalo tile 28 ma, olu bor'u dəgəkərə, k'u boloda kokura ka ben 1999 san Awirkalo tile 28 ma.

O yelemani donna kow la, minisiriw ka nəgonye labalalen de senfe, min kera 1998 san utikalo tile 29.

Adamadenya taabolo yelemacogo dō ye n̄emadali ye n̄ogon ma

Ka bɔ Amadu GANI Kante yɔrɔ

Amadu GANI Kante

Kabini dijé dara, ka Adamadenya sabati dugukolo kan, mɔgɔw b'u n̄emadali min kε n̄ogon ma, o bε senna. Ni dijé bε wuli, a bε wuli k'o to senna. Adamadenw bεs t'u n̄emada n̄ogon ma. Dōw de b'u n̄emada dōw ma. O de bε dōw ka Adamadenya taabolo yelema, k'a bɔ bolo dɔ kan, k'a bila bolo wεre kan. O kɔrɔ ye ko ni mɔgɔ min y'a yεre taabolo bila, ka nebo mɔgɔ wεre taabolo fε, fo k'o ladege, i b'a sɔr'o tigi taabolo y'i kun minε, a benn'i ma, a diyar'i ye. Ni fen min diyara mɔgɔ ye, n'i m'o kε, wali n'i m'o fε, wali n'i m'o sɔrɔ, i dusu tε sumaya, i hakili tε sigi, i nin tε lafiya. N'a ko n̄enabɔra tuma min na, wali n'i y'i sago sɔrɔ tuma min na, i bε sɔrɔ k'a dɔn, n'i ye kojuman kε, wali n'i ye kojugu kε. N'a kera kojuman ye, o y'i ta n̄elen ye. N'a kera kojugu ye, o y'i ta t̄in̄en ye. O b'a jira k'i n̄eli n'i t̄in̄en sababu y'i yεre de ye, ka masɔrɔ mɔgɔ m'i bila n̄emadali la, mɔgɔ wεre ma. Nka, o na taa bεs, mɔgɔ wεre bε se ka kε sababuye, ka mɔgɔdɔbila n̄emadali sira kan. O misali ka ca kojugu. Bangebaga (cεma n'a musoma) b'a den bila n̄emadali la, a tonogonw ma, furucε bε furumuso bila a la; furumuso fana b'a ce bila a la, badenmaw bε n̄ogon bila a la, fo ka se terimanw ma. Ab'ocogola, Adamadenya sira caman kan. Nin bεs la, mɔgɔ b'i n̄emada mɔgɔ

min ma, i b'a sɔr'i cogoya n'otigi cogoya ka surun n̄ogon na, n'o y'aw yecogo ye, an'aw ka sɔrɔw n'a tɔw bεs. O cogoyakow n'o sɔrɔkow de kanma, i b'i sanga a tigi ma. N'o tε, n̄emadaliko n̄egesodilanna ni motodilanna ani mɔbilidilanna saba saba si ni n̄ogon ce. Negesodilanna danmaw deb'u n̄emada n̄ogon ma, wali motidilanna danmaw, wali mɔbilidilanna danmaw, fo ka se bololabaarakelaw tmw ni jagokelaw ma.

Baarakela suguya bεs b'a kε foroba kunda, ani kenyereye kunda. O b'i n'a fε biro kɔnɔ baarakelaw, seriwsidaw la, izini kɔnɔ baarakflaw, sεnεkelaw, mɔnnikelaw, baganmaralaw, fo se sɔrɔjekuluw ni yiriwalijekuluw ma, dugubaw ni dugumisenw kɔnɔ. Baara bolofara suguya kelen mɔgɔw de b'u n̄emada n̄ogon ma. Fadenmaw ni sinamaw ani kansinamaw b'u n̄emada n̄ogon ma. Cew de b'u n̄emada n̄ogon ma; musow de fana b'u n̄emada n̄ogon ma. Cew t'u n̄emada musow ma; musow fana t'u n̄emada cew ma. hali n'o bε kε, o bε n̄ini jogo kunda ani sɔrɔ kunda. A tε n̄ini yecogo kunda. Ce dōw bε musow sawura ta. Muso dōw bε cew sawura ta. O ye dakanko, wali waatila sangawulikoye. Mɔgɔ si tε sɔrɔ yɔrɔ si, min b'i n̄emada o ce suguyaw n'o muso suguyaw ma. Olu de ye bolonkɔnin taamaseere ye, n'u bɔra yɔrɔ o yɔrɔ. Nka, ni muso min galabu kεnyeyara sɔrɔko la, fo ka tɔgo sɔr'a la, ce bε se k'i n̄emada o muso masina ma. A n̄emadaliko bεs sinsinnen bε sɔrɔko ni yecogoko de kan, ka temen jogoko kan. n'i dar'a la ko karisa jogo kani, f'i b'a fε k'a ladege, o de ye n̄emadaliko baaraw bεs la n̄ogoman ye. Nka, karisa yecogo kani, nb'a fε k'a ladege, o de ka gelen. O b'i n'a fε n̄emadali n̄ogon ma, sɔrɔko la. O fana ka gelen. owale fila minnu ka gelen, olu te sira sɔrɔ girin ni bisikiya ani kufejatemine kɔnɔ. Ni mɔgɔ min jɔra nin n̄emadali suguya kelen, wali a fila waleyaisen kan, ka sɔr'i b'i n̄emada mɔgɔ min ma, o tigi bolomadalen bε fen min ma, i t'o dɔn, i ta bε se ka kε yεresegen gansan, wali yεrelamalo

gansan ye. Mɔgɔ tε bala ka mɔgɔ wεre ladege, ka sɔr'i t'a tigi fεlakow bεs kalama. O de bεna ni ko dōw nεdɔnni ye, sanni n̄emadalika damine. A bεs tε seka nεdɔn cogoo cogo, mɔgomankan, k'i taabolo yelema, ka don fen na, ka sɔr'i m'i seginboloko jate mine. Ob'i n'a fε sonyaliko baarakεyɔrɔ la. Iziniw kɔnɔnaw la, ani sεriwsidw n'u n̄ogonaw la, sonyali suguya bεs bε ke. A bε ke n̄emogɔ kunda, a bε ke kɔmogɔkunda. Warinibaarakeminew ani fεndilannenw bεs bε sonya. Nka, baarakela min bε sonyali kε, k'a sonyalifen tila an'a ka kuntigi dɔ ni n̄ogon ce, o bolo bε meen a la. A minε ka gelen, ka masɔr'a ka kow bεs jate minelen don. Hali n'a minεna, a bε bo a la cogo dɔla. Ob'a sɔr'a bolomadalen bε mɔgɔ dɔ kan. Ni baarakela min bolomadalen t'o n̄ogonna mɔgɔ kan, n'o ye sonyali k'a kelen na, mɔgɔ t'a kɔ, mɔgɔ t'a nε, o kunnadiyayɔrɔ y'a minεbaliya de ye. N'o tε, n'a ma gen, a bε don kasol a la. O ye sonyali misali ye, min n̄ogonaw ka ca. A misali do ye bεsεya ye, n'o ye yεrelabεnkojuman ye, o n'a masirikow n'a warikow. Hali barikada b'a la, dumuni bannen kɔ, wali foli, i n'a fε ka don du kɔnɔ mɔgɔ kelen kelen bεs kan, wali baarayɔrɔ mɔgɔ kelen kelen bεs kan, k'u fo, ka sɔrɔ ka temen n'i mago ye. Olu bεs ye n̄emadalikow ye cogo min na, sungurutige, kamalentige, dɔrɔguta, dɔlɔmin, sigaretimin, fo ka se woronimi ma, olu fana ye n̄emadalikow y'o cogo kelen na. A dō wεre ye kalanbolo fεlakɔlidenw jininkali ye, u b'a fε ka baara minnu kε, n'u kɔrɔbayara. O b'a sɔr'u caman n̄emadalen bε baara suguya dōma, u sago ye ka min kε, n'o bu kɔnɔ, kabini tumajan. O siratige la, awiyɔnboloko bε fε, wali tεrεnboli, batoboli, fo ka se sɔrɔdasiya, dɔgɔtɔrɔya, awokaya, lakɔlikaramogɔwya, εnzeniyεriya, anbasaderiya, ani kuntigiya ma baarade dō la. Nin bεs b'a jira ko dinεlatige walew bεs la, Adamadenw b'u n̄emada n̄ogon ma.

A. G. Kante

Sumaworo Kante ka kabako tan ni filako ?

Mali kelemasa ka ca, aw'a bëe n'a jyɔrɔ kera an ka jamanaba in ka dawula n'a ka waati dɔ dinenatige sankɔrɔtali la. N'an ye kelemasaw kofɔ, an bë kuma Kaaba Manbi kan, an bë kuma Céba n'a dɔgɔkɛ Babenba kan, an bë kuma Soni Ali béri kan, Jɔnkoloni cε ñanaw, i n'a fɔ Ngilintingɔlɔndo, an bë kuma olu bëe kan. Mali kelecew ka ca i n'a fɔ dakɔnɔniw. U bëe n'u ka waati don, u bëe n'u jyɔrɔ don, awa u bëe n'u danbe don. O de kanma, i n'a fɔ ñamabugukaw ka Banafile Kulibali delila k'a fɔ n ye cogo min, cefarin ya te siyako ye, waatilako de don. Ni geleya min bë waati min ani yɔrɔ min, o geleya kelebaga bë bɔ o yɔrɔ de la, o waati la.

Nin yɔrɔ in na, an bëna kuma Malicε ñanaw ka ñanaké de kan, n'oye Sumaworo Kante ye. An kan bë Kankuba-togosaba denke de ma. Dinenama. Sosokaw ka dankelen. Masa min bora masawa la, ani ka laban masaya banbali la fo diñe ka ban.

Sumankuru Kante, ni dɔw ko Sumaworo, ale ka ko daminen a cogo di ?

O waati y'a soro Sunjata moko Kefà bë masaya la manden. O bisigisan waatibé jate ka se 1130 san ma. Soso fana tun ye cefarin kabilaba ye. Sosomasa, n'o tun ye jurukɔrɔ ye, denmusonin kelenpe de tun b'a bolo, min tɔgɔ tun ye ko Njanati. Njanati tun y'a muso saba dɔrɔkelen den ye, sabu a muso saba bëe tun tɔgɔ ye ko Kankuba. Masake denkentan ni tinetadenko hamitè ban. O de kanma, su fara tilen kan, masa jurukɔrɔ tun bë denkèko hamitè na. Don do wulatilejan fe, k'a n'a ka cedenw bɔtɔ to feləbɔyɔrɔ la, jinekèba dɔ famana a ye. Oko a ma ko : "Masa jurukɔrɔ, ne de ye jinemasa ñanan ye. Ne de bë su bɔ tile la ani ka tile bɔ su cemancemusaati la. Fen min bë e hamina bi, ne b'odɔn. Oye denkèko ye. Denkè kelen dun bë ne bolo e kanma. Nka sɔrɔkan b'a la dë".

Masa jurukɔrɔ y'a nininkak'osorɔkan ye mun ye.

Jinekè ñanan y'a jaabi ko : i ka kelece ninnu bëe nin de bë ke ka denke in soro.

O don y'a soro kelece min bë masa jurukɔrɔ kɔ, o tun bë mɔgɔ ba kelen bɔ. Nka, masaya taafèn were te jolibon kɔ dë.

Waatinin hakili munumunu kɔfɛ, masa jurukɔrɔ dinena ni jinekè ñanan ka fɔta ye. O yɔrɔ bëe, sokonkèle wulila masake ka kelecew yere dama ni ñögɔn cε. U ye ñögɔn kele, u ye ñögɔn faga ; u ye ñögɔn ban pewu.

Kenèba in senfilamafèn ninma dan tora masa jurukɔrɔ ni jinekè ye. Jinekè sɔrɔla k'a bolo ñorɔngɔ mɔgɔ joli la, k'o joli susa masa jurukɔrɔ barakɔrɔla la. A ko a ma o yɔrɔ de la ko :

Taa so, i ka je i muso saba bëe kelen-kelen fe. I muso dɔrɔkelen bëna kɔnɔ ta. O bë wolo denke la, min ka mara bë se diñe fan tan ni naani kɔnɔ. A ka masaya tèna ban fo ka diñe ban.

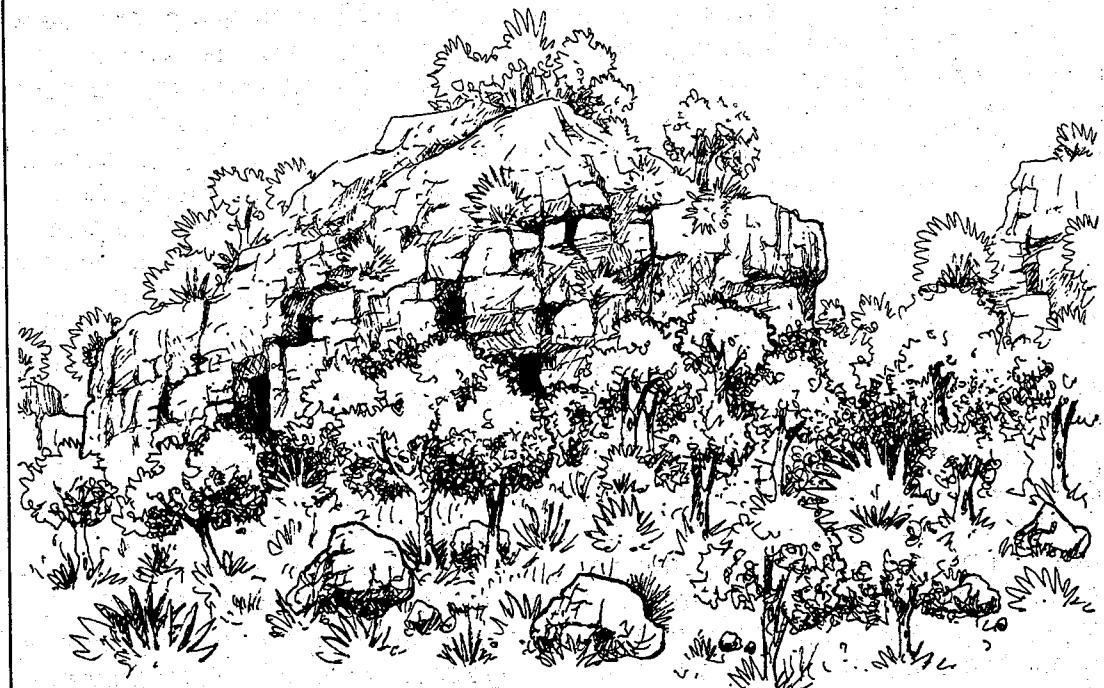
Kalotanniduurunan jumadon fɔlɔko kele kɔfɛ, Masa jurukɔrɔ ka cemancemuso y'a yere masɔrɔ dakabanan denke la. O kera fajirida waati la. Tile tan ni saba o kɔfɛ, denke were bangera mandemasa ka dukɔnɔ, mandenjamana kɔnɔ. Okera san 1150

waatiw la.

Sosomasa jurukɔrɔ y'a denkètoggoda ko "Sumagoro" (Goro ye jiri dawulama de ye min man ka di masakew ye). O yere de kanma, halibi, mɔgɔw ma bën tɔgɔ kelen kan den in na. Dɔw ko Sumaworo, dɔw ko Sumanguru. Abëe ye ce kelen de tɔgɔ ye.

Fen min ye mandenmasa denke ye, o tɔgɔ dara ko Famagan; k'o da o ba ta kankɔ : Naren Famagan. Maden ni Soso ce kele ju bora o wale de la. Fadenyakèlè don, min fadenmaw te kabilia kelen na sanko faso kelen.

Sumaworo bangelen Soso, tu bora Soso subagaw n'a ñaganw bëe ka kene kunna. Olu bëe kɔ bilara kene

kan. Baara wərətunt'ula belen wooroli ko : "Ne de ye karisa ni karisa den dun nin waati la; ne de ye karisa muso dun... " Sumaworo bangeli kera sababu ye ka Soso n'a laminiw sufemögow bëe ke tileganfemögow ye.

Sumaworo n'a ḥakan

Jeliw b'a fo ko Sumaworo bangera kabako tan ni fila de cəma Soso. O kabako tan ni fila fōlō ye masa jurukōrō yere ka kankuba-muso-saba sōrōli ye nogon kan. A filanan ye kēlēcē ba kelen nitoliy'ale kelen nōfē; a sabanan ye subagaw ni naganw kōbilaliye kēnē kan ; a naaninan ye fadenmakelē banbali donni ye Soso masadugu ni manden masadugu ce.

Sumaworo bangera don min na, o kera jalasunba cookodon ye Soso dugu cəmance la. Kabako woɔrōnan kera numuya sundonniye, k'o sababu ke Sumaworo ka sginēgēkōrōye. Maa caman b'an ka jamana kōnō bi, olu hakili la ko silameya de nana ni sginēgēkōrō y'an bara yan. O ma kē fewu ! Sumaworo bagedon san duurunan jumakun fōlō de, jinekē nanan fanara kokura masa jurukōrō ye, k'a f'a ye k'a ka dugu cēkōrōba bolondon ni joli-jugu-bōn-sirife ye. K'o ka Sumaworo farilanɔrɔjugu tige, walasa k'a ka cəya sawura laje. Bolokoli daminēna o don de an bara yan. Sumaworo ta daminēna k'a to yēlē la ani ka kuncē k'a to yēlē la. Awa, hali bi (ni denjēnin bolokoli ka sutara te) ni bamananden fen o fen neji bora bolokoli senfē, o te jate sigida cēsērew la belen. Cēkōrōba min bolo donna o cəya mandimini kanma, o tun tōgō ye ko Numu Kante. A fora o centabagaw ma, baara in dakun na, ko Numu kōdenw. Waatiw ye makosa don o kuma fōcogo la. Bi, kōdenw bora yen. Numuw de tora. O de kanma, an ko numuya te siya ye, kewale de don. Sginēgēkōrōyere y'a danmakabakoko ye.

San 1200 waatiw de la, Sumaworo sigira masaya wolo kan Soso a fa ka somayēlēma kōfē. San kelen, o kōfē, Naren famagan fana sigira a fa nōnā

masayawolo kanmanden. Sumaworo ko ko cogo si la, a te fo ale ma ko masakē, ani ka fo mōgō wərē ma ale lamini na ko masakē. O de kanma, a ye kēlē wuli ka manden sēgērē. A taara mandenmasa minē k'a faga, ka manden kotigiya ta. Denkē tan ni fila tun bē mandenmasa bolo. A ye tan silatunu olula. K'a ka danaya da kelen kan, ka manden mara to o bolo, n'o kera masa Dankaran Tuman ye. Otun yemandemasa ka baramuso Sasuma Berete den ye. Fen min ye denkē tan ni filanan ye, otun ye nanbara ye ka bi a wolodon. O ka ko bëe tun b'a ba de kan, n'o ye Sogolon "Cējugu" ye. Sosomasa kelen ka manden kotigiya ta, a y'i kōdon manden na, ka Soso magen. Manden minēdon de kera Sumaworo ka kabako seeginna ye.

Sosomasa tun bē tulonkēfēnko nēnafin na. A ka jinekē nānan tun b'o kalama. O de kanma, o ye balanin dō d'a ma k'o kōlōsibaga n'o fōbaga ke sēgē dō ye. O bala tun bē fo juma o juma ka sosokaw nēnaje. O de kanma a fora ko soso-bëe-ka-bala. O de fana ye Sumaworo ka kabako kōnōntōnnan ye.

Dōonin-dōonin, manden subaamuso

tan ni fila fana ye Sunjata laben, n'o ye Sogolon Cējugu denkē nanbara ye. Dōonin-dōonin, a ye masaya wolo minē a kōrōke Dankaran Tuman na. O labanna k'a gen ka bō Manden. O setigiya y'o yere bonya a yere bolo, f'a jinēna a sigikun kō, Sumaworo fe. O de kanma Sumaworo ko ko "bolo min bē si don mō na, k'o bolo kelen de b'a bōmōna". Aye kēlē filanan wuli, ka taa daga sigi manden da la. A ye manden kēlē, ka se manden na. Masa Dankara Tuman yere y'a yerejini. A yerejinitō sera gesew yōrō (Lagine kōnō bi). O de kera Lagine masarensiw ye. O kera Sumaworo ka kabako tannan ye, san 1230 waatiw la.

Sunjata ka subagamuso tan ni fila y'a jira a la, ko gundo bē Sumaworo bolo, a te se ka min sōrōnaara kamalen jafarin dō kō. O naara kamalen o kera Fasege ye. O de taara Soso, ka fo Sumaworo kō, ka bēnkan sōrō Sumaworo ka bala kōlōsi sēgē fe. A ko ale bōnson si tēna sēgē gen ka bō sēden tali la. O fana y'a yamaruya k'a ka bala fo. A ye bala fo, o benna ni Sumaworoniye. Sumaworo diminen y'i fo ka d'a kan k'a b'a ni dijē fara, a ye Sumaworo mabalima, k'a

mabalima. A ko : "Aa, Sumaworo Kante, naga naga ni naga naga sinbon bōnsōn :

Aa Sumaworo Kante daamu sokala kōnōntōn daamu minebaga ;

E de sōnko be ke ka sōrō hali i jugu tē sugo n'i banko kēlē ye ;

Sumaworo Kante, hōrōnmusosaba ka sinminden. E ko di ?

Soso janjo tabaga ; manden janjon tabaga, e ko di sa !

Aa, Sumaworo Kante, kumbaw cibaga ani dabaw farabaga, e ko di ?

Sumaworo Kante, n ko bilasirali gēleyara e de ma, ko barisa i ni maalankolon be se ka bēn sira la.

Maalankolon nobila dun be hiyabu min lase hōrōnma, a nōmine b'o sutara birifini de bō i kan.

Ee, Sumaworo Kante, eminyecew kamanagan k'a masōrōut'i bōyōrōdōn.

N'i dun ma fēn min bōyōrō dōn, o taayōrō be to i ma kunfan na dē.

Sumaworo Kante ne to i ka ne makoto, ne fana be tōgō feere i ma ka masōrō se si tōgontan tē balo ka teme a kēwaati kan".

Jelikuma donna Sumaworola. Ako : "aa ce, jaa mōgo wēre da de be mōgo mōgobaya walima k'i mōgōninya. Awa, ne y'i jamu ke ko : "Konyako tē". Awa,

n ye bala in d'i ma, ne ka konyakotē, i ka ke a fōbaga ye. O jamukura sōrō de kera Sumaworo ka kabako tan ni kelennan ye.

Bala dara Fasege tōgō kan, ka Konyakotē k'a jamu ye. A fana y'i jija fo ka Sumaworo ka kēlebolokuntigi lasōrō, n'o ye Fakoli ye. A ye Sunjata ka dēmēnōgōnyajini dajira o la. O sōnna. O de la, Sunjata ye kēle boloda Sumaworo ye Kirina, ka bēn 1235 san jumadon dō ma. Kēlecew ye nōgōn sōrō yen. Aa, nōnō ma k'o dēgē la dēresi. U ye nōgōn nōoni su kelen ani tile kelen. Kēle nana tijé Sumaworolakaw bolo k'o sababu ke Sumaworo ka kēlekuntigi ka janfa ye, n'o ye Fakoli ye. Sumaworo bolila k'i kunda kulukōrōba kan. A selen yen, a ka jinēke Nanan y'a bisimila kuluwo

kōnō. Awa, hali bi, Sumaworo be masaya la Kulukōrōba kulukunna, n'an k'o ma ko namankulu. Sumaworo ka masaya tē ban. Hali sini faantanw ni faamaw be t'u jigi da namakulu kan, awa u mako be ne fana.

Kuyatēko

Sumaworo kotigiyara, hali ni Sunjata ye yelemanin don "Konyako tē" fōcogo la, k'a ke "Kuyatē" ye, Sumaworo kōni kotigiyara fo ka taa dijē ban.

Sumaworo ma sa, aw'a tē sa abada fana. Nanan ni Sumaworo ani Jitumu Bala, fēnbanbaliw don. Ank'umakoto, k'u ninyōrōji sigi an ka dijēnatige la, n'o kera an tēna dijēnatige fu kunna.

Awa Sumaworo ka kabako tan ni filanan y'a ka si-ni-siko ye.

Tumani Yalam Sidibe

An ka jamana ni dijē jamana hōrōnyalenw bēs ye setanburukalo tile 8 selikē. On'a kōrō be nōgōn na. Kunfinya ma ko dilan, aw'a tēna ko dilan fo ka taa dijē ban. Hōrōnya tē sōrō

**A' ye
Jekabaara
san, k'a
kalan ani k'a
lajesen, n'o
kera, aw b'a
jeniyōrō fin
fasokanw ka
bōnōgōlali la**

kunfinya kōnō cogo si la, barisa mōgōfēmōgōya misalidafēn bērebērē wēre tē kunfiya kō. Kalan nafatan tē. Hali n'i ye wulu fila bila, ka dō kalan yērēnēnabō kecogo numan na, ka dō bila yērema, i b'o jōyōrō y'u ni nōgōn ce. An ka kalan, n'o kera an kunko si tē balan.

Mamuru Kante
Ka bō Yirimajo - Bamako

Madu Yusufu Sise - Bamako
Dawuda Matiye Dayo - Bamako
Mamadu Lariya Sise - Bamako
Usumani Tarawele - Fana
Daniyeli Kulibali - San
Amadu Teli - Sikasso
Musa Zana Tarawele - Kucala
Siyaka Dunbiya - San
Yusufu Jimé Sidibe - Kita

Tumani Yalam Sidibe
Tumani Yalam Sidibe
Bakari Sangare
Amadu Gani Kante
Bakari Kulubali
Nuhun Madani Tarawele ko
Banun
MAKOCI, SNV, OCED
Hakabata:
11 000